

Social- og Integrationsministeriet
Ydelseskontoret
jkr

15. marts 2012

Notat om effektiviseringsgevinsterne i Udbetaling Danmark

Business casen

Samlingen af opgaverne i Udbetaling Danmark forventes at føre til effektiviseringer af sagsbehandlingen, som resulterer i økonomiske gevinster for kommunerne på knap 300 mio. kr. årligt.

Grundlaget for business casen består i omfattende og grundige analyser af kommunernes sagsbehandling på de berørte områder. Analyserne er foretaget i et samarbejde mellem en række ministerier, KL og Deloitte. Det er resultatet af disse analyser, der dannede grundlaget for aftalen mellem VK-regeringen og KL.

Deloitte gennemførte detaljerede analyser af sagsbehandlingen indenfor hvert af hovedområderne. Analyserne viser, at der er meget stor forskel på, hvorledes kommunerne sagsbehandler på de forskellige områder, og der er store forskelle på, hvor effektivt kommunerne har tilrettelagt sagsbehandlingen, dvs. hvor mange årsværk, de bruger. Ved opstillingen af den endelige business case og beregningen af effektiviseringsgevinsten er det lagt til grund, at samlingen af myndighedsopgaverne betyder, at effektiviteten i den nye enhed (Udbetaling Danmark) vil svare til den 3. bedste kommune på hvert enkelt af sagsområderne. Effektiviseringsgevinsten er overordnet set udtryk for, at Udbetaling Danmark gennem stordrift og rationaliseringer kan nedbringe antallet af årsværk fra de cirka 1.500 kommunerne skønnes at beskæftige på området til omkring 1.000 årsværk.

KL gennemførte i andet halvår 2010 en næsten landsdækkende undersøgelse af kommunernes personaleforbrug på de samme områder. Undersøgelsen blev gennemført for at teste holdbarheden af business casen. Undersøgelsens resultater afveg ikke markant fra den oprindelige business case. På den baggrund var der i etableringsorganisationen bag Udbetaling Danmark (herunder KL) enighed om antallet af årsværk

Det er en del af aftalen om etableringen af Udbetaling Danmark, at kommunerne beholder effektiviseringsgevinsten, og at den årlige besparelse på 300 mio. kr. kan realiseres i løbet af en 2-årig periode. Kommunerne skal betale de omkostninger, der følger af etableringen, som er anslået til 500 mio. kr. inkl. moms.

Af aftalerne om Udbetaling Danmark (herunder kommuneøkonomiaftalen for 2012 fremgår desuden, at kommunerne kan forvente at opnå yderligere gevin-

ster, bl.a. i forbindelse med en efterfølgende regelforenklingsproces og gennem konkurrenceudsættelse på IT-området.

Status på arbejdet med at etablere Udbetaling Danmark giver ikke anledning til at ændre forventningerne om effektiviseringsgevinster.

Andre gevinster

Business casen består alene i en opgørelse af stordriftsfordele og opnåelse af en mere effektiv administration. Effektiviseringspotentialet forudsætter således ikke, at der foretages materielle ændringer i lovgivningen på de forskellige ydelsesområder på nuværende tidspunkt. Et materielt set uændret regelsæt er samtidig med til at understøtte sikker drift ved overgangen til drift i Udbetaling Danmark.

Alligevel indeholder de fremsatte lovforslag andre positive effekter for kommunerne også på kort sigt. Det fremgår fx af lovforslagene, at opgavebyrden på tværgående administrative områder - og til dels også fagområderne for så vidt angår fremadrettede skøn - vil blive mindre efter etableringen af en central direkte udbetaling fra Udbetaling Danmark. Kommunerne er i dag - i forbindelse med den almindelige budgetlægning i efteråret - forpligtiget til at udarbejde realistiske skøn over udgifterne til fx folkepension og boligstøtte det efterfølgende år. Disse skøn danner herefter grundlag for udgiftsskønnene i staten, og de lægges til grund for de kvartalsvise forskudsrefusioner. Der sker løbende justeringer af forskudsrefusionerne hen over året i takt med at kommunernes skøn ændrer sig.

Forskudsrefusionen er tæt reguleret gennem statslige bekendtgørelser for at sikre, at kommunerne hjemtager forskud på et lovligt grundlag. Der sker løbende kvartalsvise restafregninger på grundlag af reviderede kommuneregnskaber, ligesom der aflægges endeligt årsregnskab, hvor der skal ske slutafregning mellem forskud og de faktiske udgifter. Der er således tale om en væsentlig arbejdsopgave i de økonomiske forvaltninger i kommunerne, som nu falder bort i forbindelse med etableringen af Udbetaling Danmark.

Et andet eksempel på besparelser ud over business casen er, at der i forbindelse med Udbetaling Danmarks indgåelse af aftaler med KMD om de faglige IT-systemer er indhentet besparelser, som vil komme kommunerne til gode i de kommende år:

- Der er opnået en rabat på 5 pct. på fagsystemerne. Dette forventes at give kommunerne en årlig besparelse fra 2013 til 2016 på ca. 25 mio. kr. Samlet set en besparelse på ca. 100 mio. kr.
- Det er aftalt, at der ikke foretages prisregulering af fagsystemerne. Dette forventes at give kommunerne en årlig besparelse fra 2012 til 2015 på 10 mio. kr. Samlet set en besparelse på 40 mio. kr.

KL's høringsvar til lovforslagene

KL har fulgt arbejdet med etableringen af Udbetaling Danmark tæt og anerkender i høringsvaret til lovforslagene, at de fremsatte forslag "på de fleste

punkter lever op til aftalens formål og KL's ønske om en mere effektiv indretning af sagsbehandlingen for de objektive sagsområder."

KL stiller således ikke spørgsmålstegn ved realiseringen af de 300 mio. kr. i deres høringssvar, men understreger, at det er KL's forventning, at der også fremadrettet må forventes at blive arbejdet for yderligere effektiviseringsgevinster udover de aftalte 300 mio. kr.

KL har i høringssvaret bemærket, at lovforslagene lægger op til, *"at borgere med særlige behov visiteres til kommunal personlig betjening via en konkret vurdering i hver enkelt sag, under hensyn til borgerens egen vurdering af behov, og kommunens tilgængelige ressourcer. Denne balance skal håndteres via lokal dialog med borgeren i kommunen. Det forudsættes implicit via Finansministeriets business case til Folketinget, at kommunerne har tilstrækkelige ressourcer til denne opgave f.eks. omtales 500 årsværk til personlig betjening i kommunerne i Folketingets behandling af det første forslag om Udbetaling Danmark."*

Ud af de i alt 2.000 årsværk, som i henhold til business casen er beskæftiget på disse fagområder, bliver ca. 500 årsværk i kommunerne. De sagsbehandlere, som bliver i kommunerne, skal navnlig foretage sagsbehandling i forbindelse med tilkendelser af personlige tillæg, beboerindskudslån m.v. Men det indgår også i business casen, dvs. som en del af disse 500 årsværk, at kommunerne skal tage vare på nye opgaver til vejledning af borgere i forhold til Udbetaling Danmark.

KL giver i denne sammenhæng udtryk for i høringssvaret, at der skulle være inkluderet 140 årsværk i alt til vejledning af borgerne.

Hertil skal det bemærkes, at der ifølge business casen er afsat knap 140 årsværk til generel vejledning af borgerne i forhold til de sagsområder, der overgår til Udbetaling Danmark. Hertil kommer ekstra årsværk til brug for koordination og samarbejde med Udbetaling Danmark, fx informationsudveksling, udarbejdelse af arbejdsgange og koordination mv., hvorefter der samlet blev regnet med 150 årsværk. Endelig er der afsat yderligere 25 årsværk til specifik vejledning af borgere indenfor de forskellige sagsområder.